

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000318

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-01-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пугач Юрій Васильович

2. Yurii Puhach

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3344-0996

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 072

Назва наукової спеціальності: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Фінанси, банківська справа та страхування

Дата захисту: 21-02-2024

Спеціальність за освітою: Фінанси

Місце роботи здобувача: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4251

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.61.33, 06.73.15

Тема дисертації:

1. Розвиток фінансової децентралізації в Україні
2. Development of financial decentralisation in Ukraine

Реферат:

1. Представлено авторський підхід до розв'язання вагомої науково-прикладної проблеми – розширення фінансової бази регіонального розвитку в умовах фінансової децентралізації. В умовах пандемії, воєнного конфлікту регіональний розвиток стає складним та непередбачуваним викликом зі зниженням економічної активності, руйнуванням інфраструктури, зростанням безробіття, погіршенням екологічної ситуації. Поглиблено змістовне наповнення та економічну сутність поняття «децентралізація». Сформульовано актуальне сучасним вимогам теоретичне обґрунтування фінансової децентралізації. Визначено місце належності явища фінансової децентралізації серед первинних природних детермінант впливу в системі розподілу повноважень, що зумовлюють тенденції до змін у системі місцевого самоврядування. Досліджено історію процесів та етапи розвитку децентралізації в різних країнах, виокремлено фінансові інструменти, що дають змогу досягати високих темпів розвитку регіонів. Виділено основні напрями запровадження процесів місцевого самоврядування, проаналізовано компетенції та рівень самостійності громад. На основі закордонного досвіду та з урахуванням національних особливостей визначено необхідність застосування

інструментів діагностики рівня фінансової децентралізації. Запропоновано додаткові механізми та підходи, пов'язані розподілом фінансових повноважень, підвищенням ефективності надання державних послуг. Систематизовано недоліки на даному етапі процесу реформування місцевого самоврядування. Сучасність вимагає перегляду державної стратегії повоєнного відновлення та розвитку регіонів. З огляду на це, створення мікрорегіонів пріоритетного розвитку – особливих територій зі спеціальними умовами, ідентичною належністю дасть поштовх до економічного, соціокультурного та інноваційного розвитку. Запропоновано та проведено всеохопний аналіз місцевих бюджетів за доходами, видатками, трансфертами за 2012–2022 роки. Установлено важливість самостійного визначення органами місцевого самоврядування обсягів фінансових ресурсів для виконання власних повноважень як однієї з умов децентралізації. Підтверджено припущення про значення перерозподілу видаткової частини бюджетів. Важливо, щоб у процесі децентралізації на місця були передані не лише функції, а й необхідні ресурси – повноваження разом із відповідальністю. Запропоновано вдосконалену методику комплексного інтегрального оцінювання рівня фінансового забезпечення адміністративно-територіальної одиниці з подальшим рейтингуванням. Підтверджено гіпотезу високої прямої залежності рівня економічного благополуччя регіонів із розширенням можливостей фінансової автономії. Розвинуто підходи щодо визначення зв'язку між фінансовою децентралізацією та соціально-економічним станом регіонів. Проведене економетричне дослідження фінансової децентралізації дає можливість вчасно виявляти проблеми соціально-економічного характеру, розкривати перспективи збалансування бюджетних надходжень із видатками та розробляти заходи щодо вдосконалення фінансової політики регіонів в умовах децентралізаційних змін. Доведено важливість планування видаткової частини місцевих бюджетів як ключового інструменту управління місцевими фінансами. Запропоновано поетапну стратегію оцінки та забезпечення видаткової частини місцевих бюджетів. Обґрунтовано функціональну залежність між визначеними соціально-економічними характеристиками регіонів та видатками місцевих бюджетів. Застосований економетричний підхід машинного навчання в моделюванні факторів впливу на видатки місцевих бюджетів та фінансування окремих напрямків діяльності дає можливість приймати обґрунтовані рішення щодо оптимального розподілу та використання бюджетних коштів. Емпірично доведено припущення про важливість впливу прямих іноземних інвестицій на соціально-економічний стан регіонів. Визначено коридор прогнозування можливих сценаріїв зміни обсягів валового регіонального продукту залежно від зміни обсягів зовнішніх інвестицій. З огляду на погіршення економіки регіонів було запропоновано актуалізувати альтернативні джерела фінансування розвитку місцевого самоврядування, зокрема за рахунок комплексу заходів щодо активного стимулювання ринку облігацій фондів місцевого розвитку. Для ефективного розвитку окремих територій та послаблення міжрегіональних диспропорцій обґрунтовано доцільність повоєнного відновлення на основі реалізації перспективної моделі мікрорегіонів пріоритетного розвитку. Розроблені пропозиції щодо вдосконалення бюджетної політики спрямовані на забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування в умовах реформи фінансової децентралізації.

2. The author's approach to solving a significant scientific and applied problem is presented - expansion of the financial base of regional development in conditions of financial decentralisation. In the context of a pandemic and military conflict, regional development becomes a complex and unpredictable challenge with a decrease in economic activity, the destruction of infrastructure, an increase in unemployment, and a worsening environmental situation. In-depth content and economic essence of the concept of "decentralisation." The theoretical substantiation of financial decentralisation. The place of belonging of the phenomenon of financial decentralisation among the primary natural determinants of influence in the system of distribution of powers that determine the tendencies to changes in the system of local self-government. The history of processes and stages of development of decentralisation in different countries is researched, and financial instruments allowing the achievement of high rates of development of regions are allocated. The main directions of the introduction of processes of local self-government are allocated, and competencies and level of independence of communities are analysed. Based on foreign experience and taking into account national peculiarities, the need to use tools for diagnosing the level of financial decentralisation has been determined. Additional mechanisms and approaches

related to the distribution of financial powers, and increasing the efficiency of public services are proposed. The shortcomings at this stage of the process of reforming local self-government are systematised. Modernity requires a revision of the state strategy of post-war restoration and development of regions. Given this, the creation of microregions of priority development - special territories with special conditions, and identical belonging will give impetus to economic, socio-cultural and innovative development. A comprehensive analysis of local budgets by revenues, expenditures, and transfers for 2012-2022 is proposed and carried out. The importance of self-determination by local self-government bodies of the volume of financial resources for the exercise of their powers as one of the conditions of decentralisation has been established. The assumption about the value of redistribution of the expenditure part of budgets is confirmed. It is important that in the process of decentralisation, not only functions but also the necessary resources - powers along with responsibility - are transferred to the ground. An improved methodology of complex integral assessment of the level of financial support of the administrative-territorial unit with a subsequent rating has been proposed. The hypothesis of high direct dependence on the level of economic well-being of regions with the expansion of the possibilities of financial autonomy is confirmed. Developed approaches to determine the relationship between financial decentralisation and the socio-economic status of regions. The conducted econometric study of financial decentralisation makes it possible to identify problems of a socio-economic nature promptly, to reveal the prospects for balancing budget revenues with expenditures and to develop measures to improve the financial policy of the regions in conditions of decentralisation changes. The importance of planning the expenditure part of local budgets as a key tool for managing local finances has been proved. A step-by-step strategy for assessing and ensuring the expenditure side of local budgets. The functional dependence between the determined socio-economic characteristics of regions and expenditures of local budgets is substantiated. The applied econometric approach of machine learning in modelling the factors of influence on the expenditures of local budgets and financing of certain areas of activity makes it possible to make informed decisions on the optimal distribution and use of budget funds. Empirically proved the assumption of the importance of the impact of foreign direct investment on the socio-economic situation of the regions. The corridor for forecasting possible scenarios of changes in the volume of gross regional product depending on changes in the volume of external investments has been defined. Given the deterioration of the regional economy, it was proposed to actualize alternative sources of financing for the development of local self-government, particularly through a set of measures to actively stimulate the bond market of local development funds. For the effective development of individual territories and the weakening of interregional disproportions, the feasibility of post-war recovery based on the implementation of a promising model of microregions of priority development has been substantiated.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Пугач Ю. В. Сучасні економетричні підходи машинного навчання у моделюванні факторів впливу на видатки місцевих бюджетів. Актуальні проблеми економіки. 2023. № 3(261). С. 67-74. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2023-1-261-67-74>
- Пугач Ю. В. Мікрорегіони пріоритетного розвитку як альтернативний напрямок зміцнення регіональної економіки та фінансової децентралізації. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. № 2. Т. 8. С. 360-365. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-2-52>

- Пугач Ю. В. Особливості сутності поняття «фінансова децентралізація»: бібліометричний аналіз, детермінанти регіональної ідентичності. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 45. С. 1-7. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-71>
- Пугач Ю. В. Економетричне моделювання впливу детермінант фінансової децентралізації на економічну спроможність регіонів. Причорноморські економічні студії. 2021. Вип. 69. С. 71-76. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.69-12>
- Пугач Ю. В. Діагностика рівня фінансової децентралізації місцевих бюджетів на основі інтегрального оцінювання. Приазовський економічний вісник. 2021. Вип. 3(26) С. 92-97. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-3-16>
- Геенко М. М., Пугач Ю. В. На шляху до самостійності регіонального розвитку: міжнародний досвід, загрози та можливості для України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 27. ч. 1. С. 29-33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-5>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: підвищення фінансової самодостатності місцевих бюджетів

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U004254

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Геенко Михайло Миколайович
2. Muxhailo M. Heienko

Кваліфікація: к.е.н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3249-1030

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Диха Марія Василівна

2. Mariya V. Dyha

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4405-9429

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свірко Світлана Володимирівна

2. Svitlana Svirko

Кваліфікація: д. держ. упр., д. е. н., професор, 08.00.09, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9157-4672

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, буд. 103, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шалигіна Ірина Валеріївна

2. Iryna V. Shalyhina

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2906-3593

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харченко Тетяна Олександрівна

2. Tetyana O. Kharchenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3446-6533

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00471803

Місцезнаходження: , Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Фролов Сергій Михайлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Фролов Сергій Михайлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Пугач Юрій Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна